

Gwiazdka przy numerze kolejnym oznacza, że dany dokument znajduje się w bibliotece CIOP.

MASZyny I URZĄDZENIA PRZEMYSŁOWE

401* 614.8-057:621.355.1 CIOP
Kupr J.: **Bezpieczeństwo pracy przy produkcji akumulatorów.** „Bezpečnost pri práci s akumulátory”. Bezpečn. Hyg. Práce, (Prah), mies., Nr 3, marz. 54, s. 75; A 5, 2 str. —

Opis warunków bezpiecznej pracy przy produkcji akumulatorów ołowianych i niklowych: konieczność właściwej wentylacji pomieszczeń roboczych oraz stosowania przy pracy gumowych rękawic. Środki pierwszej pomocy w apteczce itp. Szczegółowe zarządzenia dla obsługi ujęte w 9 punktach.

402* 614.825:621.316.5:621.316.9 CIOP
Racjonalizacja i wynalazczość. Blokowanie ochronnych urządzeń uziemiających. Wiad. elektrot., mies., Nr 1, stycz. 54, s. 20; A 4, 0,5 str.

Przepisy bhp przewidują konieczność uziemiania ochronnego linii wyłączonych spod napięcia w czasie wykonywania robót konserwacyjno-remontowych. Przenośne urządzenia uziemiające ogólnie używane stwarzają możliwość awarii w rozdzielni. Omówiono pomysł inż. P. T. Rybaiko — polegający na zastosowaniu blokady mechanicznej między wyłącznikami i odłącznikami. Pomysł ten zdał egzamin praktyczny w jednym z rejonów sieciowych ZSRR.

403* 331.82:674.05:621.934 CIOP
Pila tarczowa do przerywania wzdłużnego. Wskazówki bezpieczeństwa pracy. Wyd. 5 przerobione i uzupełnione, Warszawa, 1954, Wyd. Przemysłu Lekkiego i Spożywczego; D, A 5, 62, 5 str., 58 rys., 10 tabl.

Broszura zawiera opis urządzeń ochronnych stosowanych na pile tarczowej, sposoby ich montowania oraz wskazówki bhp. Do poprzedniego wydania dodano nowe rozdziały: umocowanie suportu osłony na konstrukcji podtrzymującej, wsporniki do osłony typu Suval, ustawianie kaptura oraz krótką instrukcję dla obsługi pily tarczowej. Broszura przeznaczona dla instruktorów bhp i personelu technicznego w przemyśle drzewnym i tartacznym.

404* 614.8-057:631.3.008.1(437) CIOP
O zwiększenie bezpieczeństwa w rolnictwie. Państwowa konferencja pracowników CSSS i STS w Olomouci. „Za vyšší bezpečnost v zemědělství. Z celostátní konference pracovníků CSSS a STS v Olomouci”. Bezpečn. Hyg. Práce, (Prah), mies., Nr 3, marz. 54, s. 77; A 5, 1,5 str.

W dniu 29. I. odbyła się konferencja pracowników komisji ochrony pracy przy związku pracowników państwowych gospodarstw rolnych i stacji maszynowych. Wytknięto niedostateczne przeszkolenie traktorzystów, pociągające za sobą liczne wypadki i straty około 50 milionów kor. czesk. w r. 1952. Przytoczono treść powyższych na konferencji uchwał m. in. zalecenia dotyczące bezpiecznej konstrukcji maszyn rolniczych oraz wytyczne szkolenia kierowców traktorów i maszyn w przepisach ruchu.

405* 622.235.3/4:622.861 CIOP
Mertl V.: **Usunąć niewypały przy strzelaniu.** „Odstranit selhávky při strelbě”. Bezpečn. Hyg. Práce, (Prah), mies., Nr 3, marz. 54, s. 71; A 5, 2 str., 1 rys.

Najwięcej wypadków w kopalniach powodują niewypały lub przedwczesne eksplozje. Podano opis kilku typowych wypadków. Stwierdzono, że powodem ich było niedostateczne uszczelnienie kapiszonu na zapalniku. Obecnie opracowuje się prototyp kleszczy „Synthesia” ułatwiających uszczelnienie kapiszonu. Po wypróbowaniu będą one użyte zwłaszcza w mokrych ośrodkach.

406* 621.316.9.015:614.825 CIOP
Debois.: **Zabezpieczenie instalacji elektrycznych przed zjawiskiem wzrostu napięcia.** „La protection des installations électriques contre les phénomènes de surtensions”. Pact (Bruxelles), dwumies., r. 7, Nr 6, grud. 53, s. 398; A 4, 4,5 str., 3 rys.

Przyczyny powstawania zjawiska, rodzaje niebezpieczeństw, metody i aparatura zabezpieczenia. Autor podaje we wnioskach 4 zalecenia bezpieczeństwa pracy.

407* 655.366.5:621.941.23-783.68:614.8-057 CIOP
Damas J.: **Zabezpieczenie obcinarki drukarskiej.** „Protection d'une rogneuse d'imprimerie”. Pact, (Bruxelles), dwumies., Nr 1, luty 54, s. 66; A4, 1 str., 3 rys.

Dla uniknięcia urazów rąk zastosowano oburęczny wyłącznik, oparty na zasadzie blokowania mechanicznego. W tekście fotografie oraz opis konstrukcji i działania wyłącznika.

408* 624.057.66:614.821.3:351.778.5(493) CIOP
Mercx F.: **Podwieszane pomosty robocze.** „Ponts suspendus”. Pact (Buxelles), dwumies., r. 7, Nr 6, grud. 53, s. 403; A 4, 3 str., 1 rys.

Warunki techniczne i przepisy z punktu widzenia opo-
wiązuje na terenie Belgii. Wskazówki dla konstruktorów
oraz wytyczne eksploatacyjne zmierzające do zapewnienia
bezpieczeństwa robotnikom, zatrudnionym na pomostach.

409* 621.85.052:621.785.3:658.58 CIOP
Gascuel L.: **Prawidłowe utrzymywanie łańcuchów stalowych.** „L'entretien rationnel des chaînes en acier”. Pact, (Bruxelles), dwumies., Nr 1, luty 54, s. 68; A 4, 2 str., 3 rys.

Zasadniczym momentem prawidłowego utrzymania łańcuchów stalowych jest ich wyżarzanie w ściśle określonej temperaturze (900—920°C) i w czasie (30—40 min.). W tekście szkice i opisy 2 typów pieców do wyżarzania: 1) z paleniskiem półgazowym na węgiel lub drewno oraz 2) ogrzewany elektrycznie. Podano sposób chłodzenia łańcuchów po wyjęciu z pieca, częstotliwość wyżarzania, znakowanie maksymalnego udźwigu itp.

410* 621.87.061.1:620.191.33:620.193.918 CIOP
Pęknięcia haków dźwigniowych wskutek kruchości tworzywa. „Cassure par fragilité d'un crochet de pont roulant”. Pact (Bruxelles), dwumies., Nr 1, luty 54, s. 70; A 4, 5,5 str., 11 rys.

Analiza mikro- i makrograficzna pękniętego haka suwnicy pozwala autorowi wysunąć wnioski, co do rodzaju stali, z jakiej należy wykonywać haki. Przede wszystkim stal nie powinna być podatna na starzenie się, gdyż prowadzi to do znacznego podwyższenia kruchości tworzywa i tworzenia się tzw. „pęknięć czasowych”. Nie podano jednak składu chemicznego stali ani metody obróbki termicznej dla uzyskania prawidłowego tworzywa do wyrobu haków.

411* 621.87.061.1:620.191.33:620.193.918 CIOP
Strebelle J.: **Spostrzeżenia dotyczące pęknięć haków dźwigniowych wskutek kruchości tworzywa.** „Remarques relatives aux ruptures fragiles en service des crochets de manutention”. Pact, (Bruxelles), dwumies., Nr 1, luty 54, s. 78; A 4, 4,5 str., 2 rys.

Analiza przyczyn raptownych pęknięć haków nasuwa autorowi przypuszczenie, że wzrost kruchości tworzywa, z którego wykonuje się haki, należy przypisać zjawisku starzenia się stali. Szybkość starzenia się jest zależna od wielu czynników, m. in. od warunków pracy (temperatura), rodzaju obróbki termicznej i stopnia przeróbki plastycznej.

412* 621.313.12-83:621.824:620.191.33.05 CIOP
Pęknięcia wałów w prądnicach napędzanych silnikiem elektrycznym. „Ruptures d'arbres — génératrice commandées par moteur”. Pact, (Bruxelles), dwumies., r. 7, Nr 6, grud. 53, s. 449; A 4, 2 str., 2 rys.

Analiza przyczyn pęknięć wałów przy wykorzystaniu aparatów magnetycznych służących do wykrywania ich (defektoskop). Autor sugeruje, jako przyczynę pęknięć, drgania własne układu silnik-prądnica.

413* 621.187.33/36-776:621.1.013.3 CIOP
Gascuel L.: **Aparaty do oczyszczania przemysłowych kotłów parowych.** „Les appareils de ramonage pour chaudières industrielles”. Pact, (Bruxelles), dwumies., r. 7, Nr 6, grud. 53, s. 444; A 4, 5 str., 12 rys.

Opis szeregu aparatów służących do oczyszczania rur kotłowych metodą zdmuchiwania zanieczyszczeń (osadu) przy pomocy pary pod ciśnieniem. W tekście i fotogramie aparatów i szkice ilustrujące sposób ich działania.

SZKODLIWOŚCI CHEMICZNE

414* 545.82:546.56:546.815:613.1:628.512 CIOPI
Aleksiejewa N. W., Biełozierskaja W. I.: **Spektralne oznaczanie metali w pyłe powietrza atmosferycznego (oznaczanie miedzi i ołowiu)**. „Spektralnoje opriedielenje mietalłow w pyli atmosfiernowo wozducha (opriedielenje miedi i swinca)”. Gigijena i Sanit. mies., Nr 6, czerw. 53, s. 48; B 5, 1,5 str., 2 wykr.

Streszczenie pracy auterek (z Instytutu Sanitarnego im. Erismana) na temat spektrograficznego oznaczania metali, zawieszonych jako pył w powietrzu. Podano dokładne warunki wykonania badań oraz odpowiednie wykresy dla miedzi i ołowiu. Opisaną metodą analizowano pył z różnych okolic miasta; w niektórych miejscach nie znaleziono ołowiu, w innych stwierdzono w pyłe, od 0,07 do 0,5%. Autorki zalecają tę metodę do badań masowych, z uwagi na krótki czas oznaczania.

415* 546.49:628.512:621.314.6 CIOPI
Jakowienko M. W.: **O źródłach zanieczyszczenia powietrza parami rtęci w pomieszczeniach prostowniczych podstacji trakcji elektrycznej**. „K woprosu ob istocznikach zagriaznienja parami rtuti wozducha pomieszczenij wypriamitielnych tiagowych elektropodstancij”. Gigijena i Sanit. mies., Nr 6, czerw. 53, s. 49; B 5, 2 str., 1 tabl.

Opierając się na pracach Laboratorium Moskiewskiej Miejskiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej autor podaje wyniki długoletnich badań stężenia par rtęci w pomieszczeniach podstacji prostowniczych trakcji elektrycznej. Wyniki te wskazują, że systematycznie prowadzona akcja profilaktyczna (odgradzanie prostowników od sufitu brezentem, czyszczenie sfitów i ścian, etc.) obniża stężenie par rtęci w pomieszczeniach. W zakończeniu autor daje wskazówki dotyczące budowy pomieszczeń podstacji.

416* 678.77:613.63:614.89:628.5 CIOPI
Pokrowskij W. A.: **Szkodliwości zawodowe przy wytwarzaniu kauczuku syntetycznego i zapobieganie im (ciąg dalszy)**. „Professionalnyje wriednosti w proizwodstwie sinteticeskowo kauczuka i ich profilaktika” (soobszczenie 2-e)”. Gigijena i Sanit. mies., Nr 7, lip. 54, s. 22; B 5, 4 str., 2 tabl.

W uzupełnieniu rozważań zapoczątkowanych w Nr 9/52 autor podaje dalsze szczegóły badań katedry higieny Instytutu Medycznego w Woroneżu. Wskazuje na potrzebę pełniejszej hermetyzacji procesów i wdrażania przodujących metod pracy. Określa granice wybuchowości i dopuszczalne stężenie dla stosowanych w syntezie substancji. Rozważa sprawę używania masek i odzieży ochronnej oraz periodycznych badań lekarskich. W zakończeniu zwraca uwagę na występujące szkodliwości dla otoczenia zakładu pracy oraz na konieczność stosowania odpowiednich przepisów dotyczących budowy i eksploatacji zakładów syntezy kauczuku. Artykuł jest ujęty ogólnie, szczegółowych normatywów nie podaje.

417* 614.824.4:628.512:545.71/72(088.8) CIOPI
McAllister R. W.: **Urządzenie do badania powietrza**. „Air testing device”. (tłumaczenie). Opis patentowy amerykański Nr 2234499, kl. 23-254, 11.3.41; D, A 4, 4 str., 2 rys.

Opis aparatu do oznaczania szkodliwych gazów w powietrzu przy pomocy rurek wskaźnikowych. Dokładnie podany jest sposób przygotowania rurek wskaźnikowych napełnionych żelem krzemowym lub żelem glinowym, nasyconym mieszaniną roztworów octanu miedzi i octanu benzydyny — do oznaczania kwasu cyjanowodorowego. Podane jest również zastosowanie tego aparatu do oznaczania chloru i formaldehydu.

418* 613.4:665.546:613.632.3:614.896.2 CIOPI
Mignolet F.: **Niebezpieczeństwo przy stosowaniu lotnych rozpuszczalników do zmywania rąk**. „Danger des solvants volatils pour le nettoyage des mains”. Pact, (Bruxelles), dwumies., Nr 1, luty 54, s. 29; A 4, 4,5 str.

Benzyna, benzol, nafta i jej pochodne, mazut, trójkloroetylen są toksyczne i wywołują dermatozy zawodowe, z tego względu nie wolno stosować tych substancji do zmywania rąk zabrudzonych w czasie pracy. Dobre mydło fabryczne i ochrony osobiste rąk (nie dopuszczające do za-

nieczyszczenia rąk substancjami trudnozmywalnymi) powinny zachęcić robotników do unikania szkodliwych substancji przy zmywaniu rąk.

MEDYCyna PRACY

419* 668.731:616.5-006.46 CIOPI
Grigoriew Z. E.: **O rakotwórczych własnościach smoły z półkoksowania węgla czeremchowskiego**. „O kancerogennych swojstwach smoły połukoksowanja czeriomchowskich uglej”. Gigijena i Sanit., mies., Nr 7, lip. 54, s. 26; B 5, 2 str.

Autor podaje wyniki badań Laboratorium Toksykologicznego Leningradzkiego Instytutu Higieny Pracy i Chorób Zawodowych. Badano smolę powstającą w temperaturze 450—550° z węgla czeremchowskiego. Zawiera ona do 21,3% fenoli. Do badań toksykologicznych użyto białych myszy, którym smarowano skórę smolą. Powstawanie raka stwierdzono jedynie w rzadkich przypadkach długotrwałego działania smoły.

420* 616.15.07:545.822:546.28 CIOPI
Syrkina P. E.: **Metodyka spektrograficznego oznaczania krzemu we krwi**. „Mietodika spektrograficeskowo opriedielenja kriemnija w krowi”. Gigijena i Sanit., Nr 6, czerw. 54, s. 45; B 5, 3 str., 1 rys., 1 wykr.

Autorka wymienia prace katedry patofizjologii Centralnego Instytutu Doskonalenia Lekarzy w ZSRR nad ulepszeniem metody oznaczania krzemu we krwi. Opracowana metoda charakteryzuje się tym, że nie wymaga uprzedniego spalania badanej próbki w naczyniu platynowym, pozwala również na posługiwanie się elektrodami miedzianymi oraz liniami widma żelaza, otrzymanymi przez dodanie do krwi soli o znanym stężeniu. Dokładność metody $\pm 10\%$. Można posługiwać się zwykłą aparaturą. W artykule podano dokładną recepturę postępowania analitycznego.

421* 546.284-31:613.633:622.411:628.511.133 CIOPI
Dinkielis S. S.: **O znaczeniu składu chemicznego pyłu kopalnianego przy ocenie stopnia jego szkodliwości**. „O znaczenii chimiceskowo sostawa rudnicznoj pyli pri ocenkie stiepieni jewo wriednosti”. Gigijena i Sanit., mies., Nr 6, czerw. 54, s. 24; B 5, 3,5 str., 1 rys.

Omówiono prace katedry higieny ogólnej Stalinobadskiego Instytutu Medycznego oraz katedry higieny pracy Moskiewskiego Instytutu Medycznego — zmierzające do ustalenia zależności między toksycznością pyłu kopalnianego a zawartością wolnej krzemionki oraz zanieczyszczeń innymi pierwiastkami czy związkami. Wykonano szereg badań na zwierzętach i stwierdzono, że pył zawierający do 32% SiO_2 dawał w organizmie podobne zmiany jak i pył 100% SiO_2 (krystalu górnego). Pył kopalni ołowiu i cynku zawierający ślady SiO_2 wywoływał w płucach sklerotyczne zmiany, które przypisać należy pyłicy niekwarcowej. Artykuł ma charakter przyczynku do badań.

422* 615.775.4:646.755:616.5-084 CIOPI
Smolek M.: **Działanie środków czyszczących na skórę**. „Účinky čistících prostředků kůže”. Bezpečn. Hyg. Práce, (Praha), mies., Nr 3, marz. 54, s. 73; A 5, 2 str.

W różnych zakładach pracy robotnicy używają drażniących środków do usuwania zanieczyszczeń ze skóry. Przeprowadzono badania i próby chemicznych i fizycznych właściwości tych środków w celu ustalenia w jakim stopniu są one skuteczne lub szkodliwe. Próby wykonano w laboratorium i w terenie. W badaniach brały udział kliniki dermatologiczne w Pradze i w Brnie oraz 12 fabryk. Lekarze przemysłowi wspólnie z inspektorami bhp przeprowadzili badania i obserwacje w zakładach pracy. Stwierdzono, że tylko 10% robotników używa środków do mycia zaleconych, tj. nieszkodliwych dla skóry, pozostali używają kwasów, ługów itp. wywołujących uszkodzenie naskórka.

423* 331.94:614.212:616.9-084:614.4(024) CIOPI
Podręcznik kontrolera sanitarnego. **Choroby zakaźne**. Opracował dr J. Januszkiewicz i dr J. Ekiert, s. 232, W-wa 1953, Państw. Zakł. Wyd. Lek.; D, B 5, 7,2 str., 11 rys.

Podano ogólne wiadomości o chorobach zakaźnych, ich powstawaniu, rozwoju, o drogach zakażenia i środkach zapobiegawczych. Przy omawianiu zoonoz (choroby odzwierzęce: węglik, nosaczina, dzuma, wścieklizna) autor podkreśla konieczność nadzoru weterynaryjnego nad hodowlą i ubojem zwierząt, potrzebę dezynfekcji zakażonych produktów odzwierzęcych (np. skór, wełny, szczerbin) oraz ścięków i odpadków z fabryk przerabiających surowce zwierzęce (gar-

barnie, rzeźnie itp). Wskazuje także na celowość szczepień ochronnych wśród osób, które z racji wykonywanych zawodów narażone są na zetknięcie z zarazkami tych chorób. Dotyczy to również robotników zatrudnionych przy pracach ziemnych a także wojska, gdzie wskutek zabrudzenia ran ziemią, mogą następować zakażenia przyranne (tężec). W związku z dużą łatwością przenoszenia się chorób zakaźnych, autor podaje zalecenia i przepisy higieniczno-sanitarne, które mają na celu zapobieganie szerzeniu się poszczególnych chorób.

424* 331.94:331.82:614.212(024) CIOP
Podręcznik kontrolera sanitarnego. **Praca kontrolera sanitarnego w terenie i w biurze.** Opracował dr A. Majda, s. 95; W-wa 1953, Państw. Zakł. Wyd. Lek.; D, B 5, 79 str.

Rozdział poświęcony działalności kontrolera sanitarnego w biurze i terenie z dokładnym opisem rodzaju i zakresu jego czynności sprowadzających się głównie do: 1) nadzoru i kontroli sanitarnej, 2) działalności przeciwpidemicznej, 3) akcji sanitarnych, 4) oświaty sanitarnej, opieki nad dużymi zakładami przemysłowymi (kontrola przyfabrycznych placówek zdrowia) i małymi zakładami produkcyjnymi (wykonanie właściwej działalności w zakresie higieny przemysłowej) zarówno z punktu widzenia bezpieczeństwa pracy, tj. zapobieganie wypadkom, jak i z punktu widzenia chorób zawodowych. Nadzór ten dotyczy warunków pracy w zakładach przemysłowych i stanu zdrowia samych pracowników. Wymaga to od osób sprawujących nadzór gruntownej znajomości problematyki zdrowotnej przemysłu.

425* 616-002.77:616-02 CIOP
Rużyło E.: **Patogeneza gośca.** Wiad Lek., mies., Nr 1, stycz. 54, s. 6; B 5, 5,5 str.

Autor omawia szczegółowo 6 teorii powstawania gościa: paciorkowcową, wirusową, alergiczną, gruźliczą, hormonalną i korowo-trzewną. Jest to próba praktycznego przedstawienia czynników patogenetycznych gościa w sposób bardzo uproszczony.

426* 616.2-057:628.517.2:534.83 CIOP
Jankowski W.: **Choroby zawodowe ucha i górnych dróg oddechowych.** Wiad. Lek., mies., Nr 1, stycz. 54, s. 61; B 5, 5 str., 1 rys.

Na wstępie omówiono pokrótce szkodliwe działanie hałasu na słuch i ogólną sprawność organizmu pracowników. Wymieniono środki profilaktyczne. Ponadto autor porusza zagadnienie chorób zawodowych dróg oddechowych, wywołanych różnymi czynnikami pracy w przemyśle. Artykuł ma charakter ogólnikowy.

427* 331.94:331.82:614.212 CIOP
Nytkes V.: **Komisje ochrony i bezpieczeństwa pracy w lecznictwie.** „Komise ochrany a bezpecnosti prace ve zdravotnictvi“. Bezpecn. Hyg. Práce, (Praha), mies., r. 4, Nr 3, marz. 54, s. 82; A 5, 2 str., 2 rys.

Zadania zakładowych komisji ochrony pracy w lecznictwie w stosunku do personelu zatrudnionego w zakładach leczniczych. Dozór nad przebiegiem zdrowotnym. Badanie fizycznych możliwości pracowników (rekonwalescencja, ciąża, godziny nadliczbowe, dyżury). Bezpieczeństwo dowozu lub dojścia pracowników do miejsca pracy. Nadzór nad ubraniem i obuwiem roboczym, porządkiem w pracy, oddziaływaniem urządzeń elektrycznych na stan zdrowia personelu (rentgen, diatermia itd.). Urządzenia ochronne, ochrona skóry przed substancjami drażniącymi, ochrona przed infekcją (dezynfekcja bielizny i aparatów). Nadzór nad rozdawaniem lekarstw (omyłkowa zamiana leków i mylne dawki). Nadzór nad wyposażeniem urządzeń socjalnych i higienicznych (kuchnia, maszynownia, kuchnia itd.).

428* 615.9:628.512:612.012.002.54 CIOP
Szachbazian G. Ch., Spynu E. I.: **Urządzenie do badania wpływu pyłu toksycznego na zwierzęta.** „Ustanowka dla izuczenia diejstwija toksiczeskoj pyli na žiwotnych“. Gigijena i Sanit., mies., Nr 6, czerw 54, s. 26; B 5, 4,5 str., 2 rys., 4 tabl.

Autorzy, pracownicy Kijowskiego Instytutu Higieny Pracy i Chorób Zawodowych krytykują urządzenie (pomysł Prokofiewa) do badania wpływu pyłu na zwierzęta. Opisują aparat własny, który pozwala na równomierne zasilanie kamery pyłem i każdorazową kontrolę zapylenia. Aparat ten długo utrzymuje żądane stężenie pyłu w powietrzu, umożliwia regulowanie go oraz stwarza dogodne warunki do badań. W artykule zamieszczono rysunki aparatu i jego istotnych części oraz tabele wyników, które wskazują, że można

regulować stężenie w granicach 20—2000 mg/m³. Szczegółne znaczenie w aparacie ma podajnik pyłu o specjalnej konstrukcji.

429* 545.753:622.411.51:628.511 CIOP
Dubois N.: **Pomiary stanu zapylenia. Wnioski i zastosowanie w praktyce.** „Les prelevements de poussières Pratique, buts et utilité“. Pact, (Bruxelles), dwumies., r. 7, Nr 6, grud. 53, s. 408, A 4, 7,5 str., 3 rys., 2 wykr., 1 tabl. 15 poz. bibl.

Omówiono cel i korzyści płynące z pomiarów stanu zapylenia powietrza w zakładach przemysłowych. Aparatura pomiarowa, metody dokonywania pomiarów, wyciąganie praktycznych wniosków (wybór najodpowiedniejszej metody zwalczania zapylenia). Tablice w tekście zawierają dane liczbowe dopuszczalnych ilości pyłów (toksycznych i mineralnych) powszechnie występujących w zakładach przemysłowych.

430* 061.3(100):613.633:616.24-003.656.6-057:628.511 CIOP
Drugi Kongres Międzynarodowy poświęcony pylicom. „II Congrès International des maladies à poussières“. Pact, (Bruxelles), dwumies., r. 7, Nr 6, grud. 53, s. 419; A 4, 5 str., 4 rys.

Krótkie streszczenia zasadniczych wypowiedzi uczestników II Kongresu poświęconego zagadnieniom chorób zawodowych wywołanych pyłami. Omówiono nową aparaturę, metody badania, sposób działania krzemu na tkankę płucną, radiografię płucną, różne rodzaje krzemicy, znaczenie małych cząstek pyłu, stosunek zapylenia do funkcji płuc, leczenie, strącanie pyłów przy pomocy aerozoli.

OGÓLNE

431* 543.9:545.71:576.8.07:628.513 CIOP
Zubariow W. A.: **Przyczynę do metodyki badania zanieczyszczenia bakteryjnego powietrza.** „K metodikie izuczenja bakterijalnowo zagriaznienija wozducha“. Gigijena i Sanit., mies., Nr 7, lip. 54, s. 35; B 5, 2 str., 1 rys.

Opisano prosty przyrząd do pobierania próbek powietrza w celu zbadania zanieczyszczenia bakteryjnego. Przyrząd ten składa się z małej rurki (10 mm) z osadzoną w środku (na siateczce) watą. Rurkę tę nasadza się na ręczną pompkę i następnie przeciąga się powietrze z określoną szybkością. Analiza waty prowadzona jest w sposób typowy. Autor twierdzi, że podany filtr zatrzymuje bakterie prawie w 100% i zwraca uwagę na staranny montaż aparatu.

432* 535.6:159.937.51:628.978.731/732:614.8-057 CIOP
Baran I.: **O wpływie barw na bezpieczeństwo i wydajność pracy.** Prz. Techn. mies., Nr 6, czerw. 54, s. 212; A 4, 2,5 str.

Znaczenie właściwego stosowania barw w przemyśle. Wpływ ubarwienia pomieszczeń pracy, maszyn i narzędzi na psychikę pracowników, higienę otoczenia, dobrą widzialność i bezpieczeństwo pracy. Konieczność normalizacji stosowania barw dla oznaczenia miejsc niebezpiecznych w urządzeniach przemysłowych.

433* 331.86:331.82:371.3 CIOP
Wolski J.: **Ćwiczenia ruchowe jako jedna z form szkolenia.** Wiad. elektr., mies., Nr 1, stycz. 54, s. 18; A 4, 1 str.

Autor omawia jedną z form szkolenia zawodowego — ćwiczenia ruchowe. Mają one za zadanie praktyczne zaznajomienie pracowników z przepisami eksploatacyjnymi i bhp, wskazanie przyczyn mogących spowodować wypadki, przyzwyczajenie do prawidłowego wykonywania czynności i szybkiej orientacji w razie wypadku. Jest to forma szkolenia szeroko stosowana w ZSRR.

434* 331.822.001.14 CIOP
Kriepkogorskiy Ł. N.: **Podstawowe założenia metodyki sanitarnego planowania rejonowego okręgów przemysłowych.** „Osnownyje położenija metodiki sanitarnowo obosnowanija rajonnoj planirovki promyslennych rajonow“. Gigijena i Sanit., mies., Nr 6, czerw. 54, s. 15; B 5, 6 str.

Autor podaje metodę jaką posługiwał się przy planowaniu sanitarnym okręgu Karagandskiego w ZSRR. Metoda ta obejmuje ustalenie etapów pracy, związanie problemu badań z terenem, analizę osiągnięć oraz wybór jednego z nich zależnie od potrzeb terenu. Zagadnienia powyższe autor omawia szczegółowo w sposób systematyczny. Do trudniejszych (omówionych w artykule) problemów należą: rozmieszczenie obiektów i charakterystyka terenu. Poruszono także zagadnienie współpracy projektantów z sanitarnym instytutem. Załączono tekst

podstaw sanitarnego planowania rejonowego, zatwierdzony przez inspekcję sanitarną Ministerstwa Ochrony Zdrowia ZSRR. Artykuł ma charakter instrukcyjny i daje wiele materiału metodologicznego.

435* 331.94:614.212:614.4:628.513(024) CIOPI
Podręcznik kontrolera sanitarnego. **Dezynfekcja, dezynsekcja i deratyzacja.** Oprac. mgr W. Krycki, s. 310, Warszawa 1953, Państw. Zakł. Wyd. Lek.; D, B 5, 52 str., 2 fot., 33 rys.

Sposoby zwalczania bakterii i pasożytów w środowisku zewnętrznym oraz metody walki z owadami i gryzoniami szkodliwymi, przenoszącymi choroby. Podano dokładny opis środków fizycznych i chemicznych skutecznych w tej walce.

436* 331.94:331.82:614.212(024)(438) CIOPI
Podręcznik kontrolera sanitarnego. **Organizacja służby zdrowia.** Opracował dr P. Szarejko, s. 1. W-wa 1953, Państw. Zakł. Wyd. Lek., D, B 5, 92 str.

Szczegółowe omówienie struktury organizacji służby zdrowia w Polsce, jej celów, zadań i zakresu działalności. Podkreślono rolę organizacji społecznych i zawodowych (PCK i Z.Z.S.Z.), instytutów naukowych i nadzoru fachowego (konsultanci), współpracujących ze służbą zdrowia. Opisano szczegółowo nową u nas organizację opieki zdrowotnej w zakładach pracy, mającą tak duże znaczenie w leczeniu i profilaktyce chorób zawodowych. Szeroko pomyślana działalność przychodni przyzakładowych obejmuje także walkę z zachorowalnością, absencję chorobową oraz prace epidemiologiczne — sanitarne, którymi oprócz tego zajmują się specjalne stacje współpracujące z licznymi instytutami, urzędami i organizacjami podległymi Prezydium Rady Narodowej.

437* 313.1:331.823(493),1950/1952" CIOPI
Mommens P.: **Spostrzeżenia na tle statystyki wypadków w Belgii w r. 1952.** „Aperçu des statistiques d'accidents du travail, en Belgique, en 1952". Pact, (Bruxelles), dwumies., Nr 1, luty 54, s. 13; A 4, 3 str., 3 tabl.

Na podstawie ujętych tabelarycznie danych statystycznych niepełnych i niezawierających średnich danych zgłoszonych do Związku Przemysłowców Belgijskich a dotyczących częstości i ciężkości wypadków w latach 50—51—52 w różnych gałęziach przemysłu, autor analizuje przyczyny wzrostu ilości wypadków a także przyczyny powstawania wypadków ciężkich tj. dających długotrwałą niezdolność do pracy. Zaleca wykorzystanie technicznych metod op. szkolenie personelu, stosowanie ochron osobistych, zainteresowanie robotników walką z wypadkami przy pracy.

438* 614.8-027-084 CIOPI
Lepage L.: **Co należy sądzić o wzroście częstotliwości i ciężkości wypadków. Co można uczynić aby tego uniknąć?** „Que doit-on penser de l'accroissement des taux de fréquence et de gravité? Que peut — on faire pour l'éviter? Pact, (Bruxelles), dwumies., Nr 1, luty 54, s. 5; A 4, 8 str., 5 rys.

Ogólna ocena przyczyn powstawania oraz znacznego wzrostu częstotliwości i ciężkości wypadków przy pracy. Autor zaleca: 1) jak najdalej idące dostosowanie maszyny do człowieka pracującego na niej (głównie pozycja przy pracy nie dająca zmęczenia), 2) specjalne szkolenie w zakresie op. mistrzów i brygadzystów, 3) analizę czynności wykonywanych w czasie pracy, badanie przydatności robotników do pewnych zawodów.

439* 551.584.61:512.014.4:621.879:624.132.3:628.81/84:658.283 CIOPI

Lewina A. L., Iwannikowa T. F.: **Warunki meteorologiczne w pomieszczeniach roboczych kopaczek dla stref środkowych ZSRR.** „Mieteorologičeskie usłowa w raboczych pomieszczenjach — ekskawatorow dla sriedniej połosy SSSR". Gigijena i Sanit., mies., Nr 6, czerw. 53, s. 14; B 5, 2,5 str., 1 tabl.

Moskiewski Instytut Ochrony Pracy przeprowadził badania warunków klimatycznych w kabinach i pomieszczeniach dla maszyn na kopaczkach różnych typów pracujących przy budowie elektrowni wodnej w Kujbyszewie. Badania miały

na celu ustalenie norm wilgotności, temperatury i ruchu powietrza w warunkach miejscowego klimatu, oraz reakcję organizmu na nie. Warunki te były różne dla różnych typów kopaczek. Zalecono dwie metody polepszenia warunków pracy w tych pomieszczeniach; zastosowanie tuszów wodnych i powietrzno-wodnych na stanowiskach maszynistów oraz ekranowanie ścian pomieszczeń maszynowni. Dla zmniejszenia promieniowania należy malować pomieszczenia te jasnymi farbami np. zawierającymi pył aluminium. Zaleca się również ogrzewanie elektryczne w zimie oraz zaopatrzenie kabin w szafki do ubrań, stoły, umywalnie i pojemniki z wodą do picia.

440* 545.71:545.75:545.8:628.511 CIOPI
Chuchrina E. W.: **Przyczynek do zagadnienia metodyki badań i oceny higienicznej zapylenia powietrza.** „K woprosu o metodiki issledowanja i gigijeniceskoj ocenke zapylnosti wozducha". Gigijena i Sanit., mies., Nr 6, czerw. 53, s. 16; B 5, 4,5 str.

Autorka daje przekrój historyczny rozwoju badań w ZSRR nad ustaleniem nowych typów pyłomierzy. Krytykuje posługiwanie się w badaniach zapylenia tylko jedną metodą oznaczania pyłów, metodą ilościową, aparatem typu Owensa I. Metodę ilościową należy zawsze uzupełnić wagową. Autorka wylicza szereg nowych typów pyłomierzy (np. centrobieżny, filtry membranowe, elektrofiltry) charakteryzując je pokrótce. Wspomina również o tym że w ZSRR metodyka oznaczania pyłów została znormalizowana w GOST, co nie zwalnia badaczy od ustalania nowych, lepszych metod, zwłaszcza wobec niepewności metod ilościowych i związanych z tym norm zapylenia powietrza. Zwłaszcza niepewna jest sprawa selekcji pyłów wg rozmiarów i ciężaru. Artykuł jest pożyteczny dla badaczy pyłów i osób, które chcą wynik badania pyłów wykorzystać w praktyce.

441* 614.894.39:612.2.001.2 CIOPI
Szafranowa A. S., Szachnazarian T. S.: **Znaczenie wielkości oporu wdechu i wydechu w respiratorach przeciwpyłowych.** „Znaczenie wieliczin soprotiwlenja wdochu i wydochu w protivopylewch riespiratorach". Gigijena i Sanit., mies., Nr 6, czerw. 53, s. 21; B 5,5 str., 3 rys., 3 tabl.

Autorzy badali opory filtrów respiratorów w celu ustalenia fizjologicznie dopuszczalnych wielkości oporu wdechu i wydechu przy różnych warunkach eksploatacji filtrów. Przeprowadzono ponad 200 badań laboratoryjnych i technicznych, biorąc pod uwagę reakcję ustroju ludzkiego przy zmianie oporów od 3,5 do 50 mm słupa wody. Wyniki badań ujęto w tablice i wykresy (barogramy). Ustalono, że zmniejszenie oporu wydechu do 3—4 mm daje dobre samopoczucie pracujących i należy je uznać za wystarczające. Opór filtru może wówczas osiągać wartości 20—25 mm, jednakże nie należy przekraczać oporu 15 mm. Okresy wymiany filtrów zależą od warunków lokalnych. Zmniejszenie oporów wydechu można osiągnąć przez zwiększenie liczby filtrów lub zmianę ich konstrukcji.

442* 613.6:628.511/512 CIOPI
Riazanow W. A.: **Drogi rozwoju higieny powietrza atmosferycznego w nowej pięciolatce.** „Puti razwitiia gigijeny atmosfiernowo wozducha w nowoj piatiletkie". Gigijena i Sanit., mies., Nr 6, czerw. 53, s. 3; B 5, 5 str.

Opisano osiągnięcia uczonych radzieckich w dziedzinie higieny pracy i higieny powietrza w zakładach pracy. Osiągnięcia te wiążą się z warunkami pracy, jakie stworzył socjalizm oraz zasadami dbałości o człowieka pracy, które były wyrażone na kolejnych zjazdach KPZR. Wzrost produkcji w nowej pięciolatce stwarza konieczność włączania się higienistów do nowych zadań, występujących w różnych przemysłach: przy produkcji aluminium, surówki, żelaza, nafty, cementu, sztucznych włókien, w elektrociepłowniach itd., w szczególności przy obniżeniu stężeń gazów i par. Wskazuje także na zagadnienia wymagające dalszego opracowania jak: usprawnienie i ujednostajnienie metod badania powietrza, usystematyzowanie charakterystyki szkodliwości występujących w różnych przemysłach oraz powołanie specjalnego zakładu badawczego przy jednym z instytutów dla higieny powietrza. Artykuł ma charakter programowy.

Niniejszy Przegląd Dokumentacyjny zawiera jedynie część analiz dokumentacyjnych publikacji z zakresu ochrony pracy. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych, wydawanych przez Centralny Instytut Dokumentacji Naukowo-Technicznej (Warszawa, Al. Niepodległości 188). CIDNT przyjmuje prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo-techniczną, jak działy lub poszczególne zagadnienia i tematy techniczne. Cena karty dokumentacyjnej wynosi w prenumeracie 20 groszy.

CIDNT wykonuje za zwrotu kosztów fotokopie i mikrofilmy publikacji objętych przeglądem dokumentacyjnym, jak i kartami dokumentacyjnymi.